

---

fabrika 14
#WP61
Redakce Wolkráče

Ú v o d n í k

Je čtvrtek a každý, koho potkám, se na mě usmívá. I já se usmívám. Není důvod se mračit. Obloha se mračí, ale mračí se tak nějak mile. Mračí se na mě má černá káva, ale té to mileráda odpustím. Myslím si, že nemá na vybranou. Možná jen nejsem schopna porozumět jejímu černému úsměvu. Usmívají se i ptáci, kteří nám denodenně ostošest pozpěvují do kroku pozděnoční cestou z redakce. Na ty bych se ráda zamračila, ale ukrývá je tma. Tma mi brání v mračení. Usmívám se do tmy, které vděčím za zachování svého úsměvu. Svůj úsměv věnuji Vítku Marušákovi, až ho potkám. Být otloukánek kolegů z redakce není snadné, ale jeho úsměv nikdy neopustil. Ani mě neopustí. Mohla bych pak Vítka obdařit jen zamračením, a o to by asi nestál. Usmívám se na ty, kteří mě otloukají, neboť mě nutí k úsměvu.

Je čtvrtek, zatím jen půl jedné v noci. Verča si hodila kostkou a donese nám pivo. Nebo nedonese? Propadám beznaději a pesimismu. Budeme bez piva. I bez piva se lze usmívat. S pivem je to jiné.

Je čtvrtek, a jak říká Vítek Malota, už je to tady. Je to bystrý chlapec a má pravdu. V čem? Nevíme. Ale má ji.

Je čtvrtek, třičtvrtě na jednu. Kateřina si dlouze a táhle povzdychla. Dělíme se o hroznový cukr, který leží na našem stole. A pak že sdílet se mnou stůl je peklo. Ona totiž neumí ten cukr otevřít. Ale mám ji ráda i tak.

Je čtvrtek. Jitka s Honzou spolupracují a to je hezké. Martin Kuncl pravděpodobně snídá a já mu tímto přeji dobrou chuť. Přeju ji i vám, pokud právě snídáte.

Je čtvrtek, třetí den Wolkrova Prostějova. Den krizový. Usmívejte se, ale ne jenom na mě. Bude nám všem příjemněji. Vřeleji. Pěkněji.

-mon-

„Jirko, nezlob se“ je naše nová společenská hra na zadní straně zpravodaje. Jde o to, dostat se co nejrychleji k duši poesie (černerj puntík). Hrát může kdokoli! Přijďte do redakce a hodte si kostkou, druhý den ve zpravodaji uvidíte, jak si stojíte oproti ostatním a úkoly, co jsme si pro vás připravili.

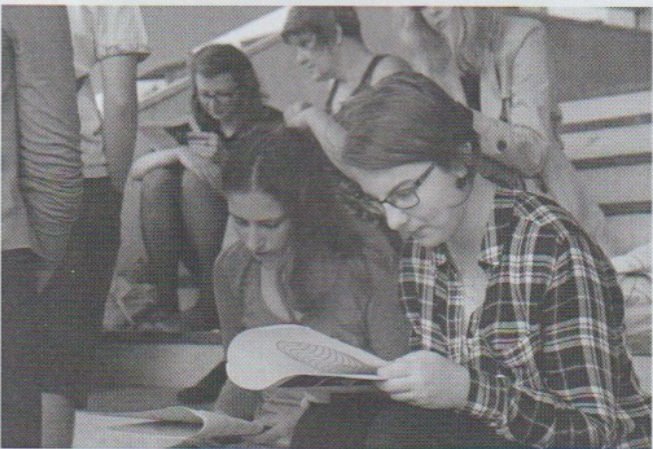
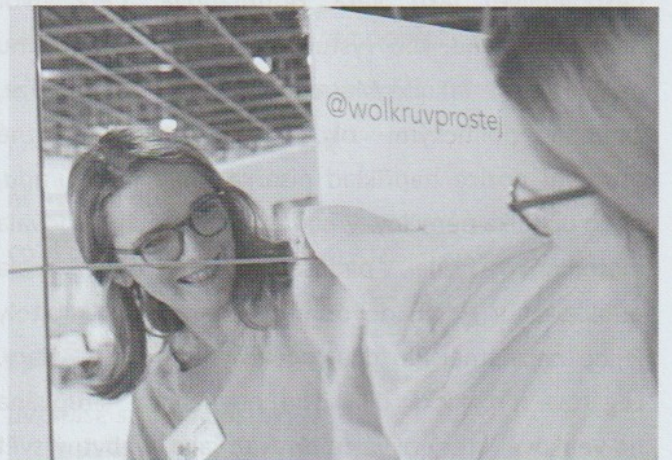
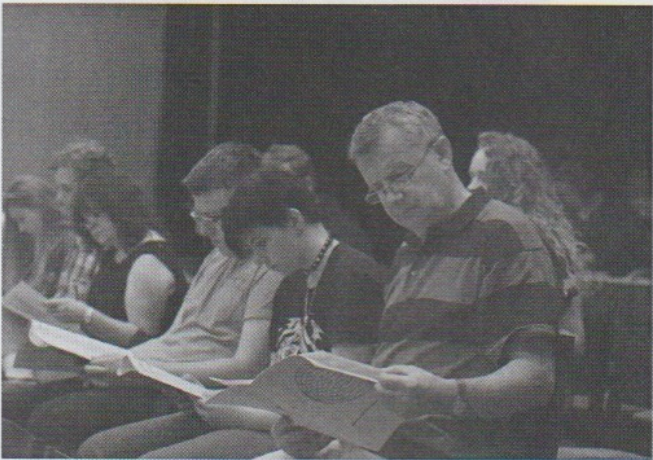
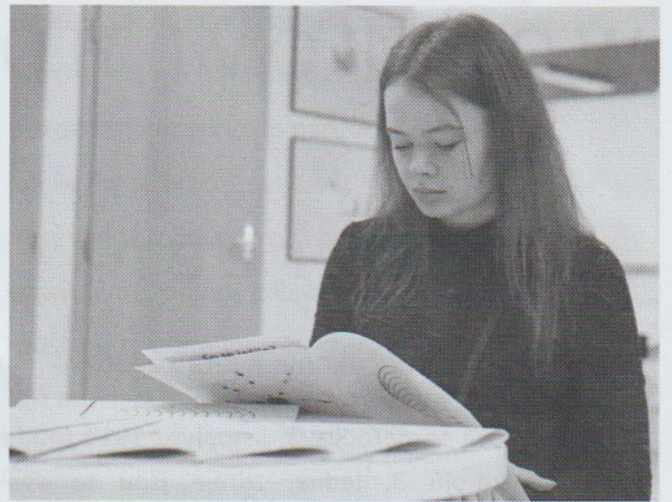
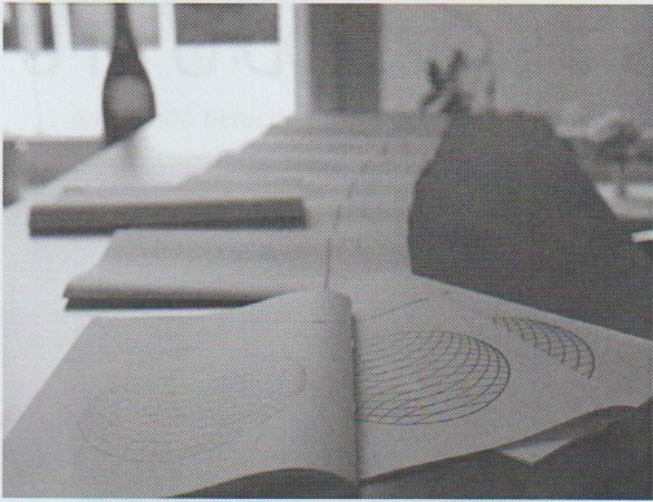

Hledání hlasu aneb hlasová rozcvička pro recitátory bude nadále probíhat v sále v DUZE. Na zámek klidně běžte, ale hlas tam nenajdete.

Citát pro dnešní den

„Mám takový handicap – koho potkám, je buď z Moravy, nebo ze Slovenska.“

Filip Šimr, recitátor 1. kategorie, Praha

WOLKROVI HOSTÉ DO DOMU

Evergreeni

Evergreen spíše nečekaný: Květa Legátová

Květa Legátová se narodila 3. listopadu 1919 (podle některých zdrojů 3. ledna, zdroje jsou to však nespolehlivé) jako Věra Hoffmanová. Celý život působila v Brně, kde vystudovala češtinu a němčinu na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, posléze, zmítána politickými okolnostmi, střídala různé pracovní pozice například písařka finančního úřadu, nebo učitelka němčiny. V padesátých letech studovala matematiku a fyziku. V padesátých letech rovněž začala publikovat v Hostu do domu a vyšly první kapitoly jejího nejznámějšího díla, povídkového cyklu Želary. Legátové prozaická díla jsou povětšinou situována na venkově, který bývá popisován jako svébytný svět se svými figurkami (prózy *Postavičky*). Legátové novela *Jozova Hanzule*, která časově navazuje na Želary, byla zfilmována v roce 2003, divadelně adaptována potom v roce 2012 v divadle Rokoko.

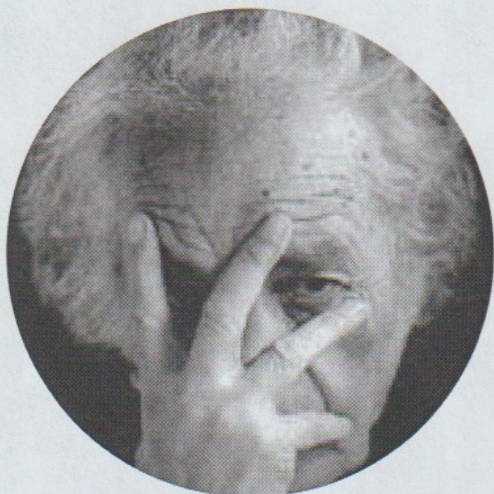
Je rovněž autorkou řady rozhlasových her a je řazena k tzv. brněnské škole rozhlasové hry (dále např. Milan Uhde, Ludvík Kundera, Antonín Přidal). Ty bývají ukotveny v rozličných prostředích, žánrově se pak jedná například o pohádky, nebo science-fiction. Ať už se však jedná o jakýkoliv literární druh, akcentuje Legátová téma osobní zodpovědnosti a morálky.

-kapříček-

Ti druzí

aneb koho nerecitujieme, ale mohli bychom

Nicanor Parra

Nejsem žádný sentimentální stařík

Jak o Nicanora Parra zavadil překladatel Petr Zavadil, skutečně nevím, podstatné ale je, že k tomu došlo a že díky jeho překladům se k textům, básním a antibásním chilského autora dostáváme i my. Já o Nicanora Parra zavadila ve chvíli, kdy zemřel. Mlád – sto čtyři let... A stejně jako Wolker si napsal epitaf. Ironie, co? Vždyť taky právě a především z ironie roste svět jeho textů. „Doktore, rakev vyléčí všechno,“ napsal v básni *Pohřební projev* a sám tak legitimizoval nás všechny, kteří se do čtení pustili až s křížkem po funuse. Zaplaťpánbů.

Civilním povoláním učitel matematiky a fyziky – takoví lidé bývají břitce racionální, kritičtí a nerudní. Parra přesně tato kastovní kliše přeměnil v samorostlou poetickou optiku. Ve sbírce „Básně a antibásně“ (*Poemas y antipoemas*) z roku 1954 přichází solitérsky s myšlenkou antipoezie, která způsobila v jihoamerické literatuře pořádný průvan a mnohým autorům 2. poloviny 20. století ukázala, kudy dál. Místo svrchovaného lyrického subjektu se došoural antihrdina, místo lyrických výšin a exaltovaného básnického gesta obsadila realita – křivolaká skutečnost lidského života, výsměch, sarkastická zahořklost a uctívání kusu hadru. Přes veškerý skepticismus si ale Nicanor Parra nepřestal hrát, pokoušel literaturu i svět kolem sebe. Ke konci života psal hlavně děkované řeči ve verších a když mu v roce 2011 byla udělena prestižní Cervantesova cena za přínos hispanofonní literatuře, ironicky pro ni poslal svého vnuka a psací stroj. V českém překladu vyšly dva výběry jeho textů: *Básně proti plešatění* a *Jiné básně*.

Nejsem žádný sentimentální stařík

mimino mě nechává zcela chladným
nevzal bych mimino do náruče
ani kdyby se hroutil celý svět
ať se každý stará sám o sebe
otravují mě rodinné oslavy
radši ať mě přetáhnou klackem po hlavě
než abych si musel hrát se synovcem
ani vnuci na mě nedělají žádný dojem
vlastně mi z nich spíš tečou nervy
jakmile zmerčí, že se vracím z pobřeží
vrhají se na mě s otevřenou náručí
jako bych byl nějaký Ježíšek
ať už jsou do prdele!
co si to o mě vůbec myslí

Epitaf

*Byl spíše střední postavy,
hlas neměl ani silný ani tenký,
nejstarší syn učitele na základce
a skromné a pracovitě švadlenky;
miloval dobré jídlo,
i když byl hubený od narození;
přepadlé kostnaté tváře,
uši poněkud odstáté od lebky;
měl hranatý obličej,
ve kterém byly oči vidět stěží,
nos křivý jako mulatský boxer
a ústa jak aztécký bůh při oběti,
to všechno ve světle
paprsku, který byl podlý a výsměšný.
Ani moc chytrý ani zcela hloupý,
zkrátka byl jsem tím, čím jsem byl:
směsí octa a jedlého oleje,
plátkem andělsko-zvířecí tlačanky!*

-moník-

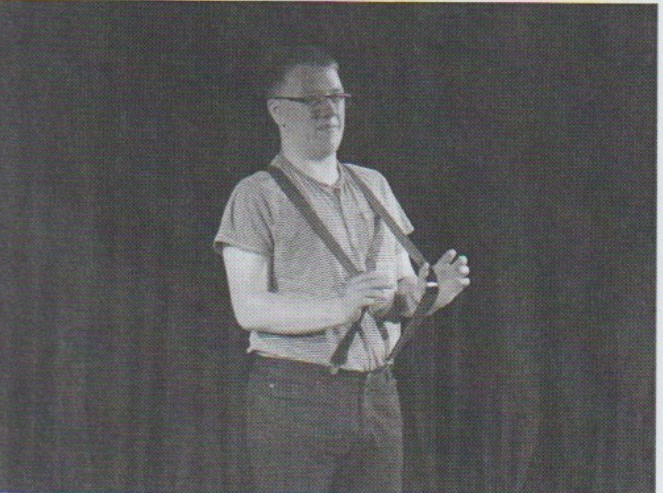
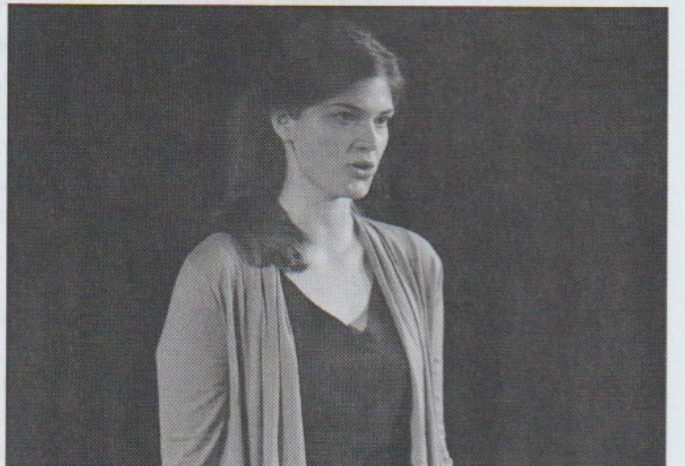
Recitátoři

Recitátoři

Recitátoři

Recitátoři

Recitátoři

Co se řešilo?

Na rozborovém semináři I. kategorie

Přesun rozborového semináře z obecního domu na zámek přinesl nové možnosti. Zkraje hned možnost nenajít, kde se seminář odehrává. Až tedy budete hledat příště, zahněte doleva hned za vraty do zámku. Přes kavárnu dozadu se pak dostanete k oficiálním prostorům pro rozborový seminář. Jste na místě. Tedy za předpokladu, že porotci nevyužijí další možnosti, kterou zámek skýtá: tedy sednout si s recitátory přímo do kavárny. Na střeďečním rozborovém semináři I. kategorie této možnosti porotci využili. Těžko říct, zda to napadlo Gabrielu Zelenou-Sittovou, Jana Andrlého, Martinu Longinovou nebo Hanu Kofránkovou, ale asi ne Emu Zámečnickovou, protože ta se rozhodla se svým kroužkem recitátorů zůstat v oficiálním sále s krásnou akustikou. Když tam ale po patnácti minutách zůstala sama, přišla za námi.

Kavárenskou modifikaci umožňoval formát rozboru – jako již tradičně, na rozdíl od II. a III. kategorie, si porotci recitátory rozdělili do menších kroužků. Recitátoři tak postupně přecházeli od jednoho porotce k druhému. Tento formát je pro nás redaktory dost nešikovný, protože nezvládneme být u všeho; pro recitátory je ale, zdá se, velmi cenný, protože nahrává vytvoření bezpečnější atmosféry, ve které se pak lépe daří diskusi, individuálnímu přístupu a je možné se dostat hlouběji. V každém kroužku se atmosféra mírně liší – pojďme se tedy podívat, jaké střípky jsme zachytili.

Gabriela Zelená Sittová

Lektorka začala tím, že si objednala cappuccino a se všemi přítomnými si potykala. Na začátek promluvila o tom, že podle ní i podle poroty se mezi vystoupeními recitátorů nenašel jediný, který by nesdělával svůj postoj a že každý hledal nějakou míru cudnosti a pokory, se kterou k textu přistupoval, aby ho poctivě předal. Recitátorů se většinou ze začátku ptala na jejich cestu k textu, a tak se rozborový seminář u tohoto stolu ubíral formou skutečného dialogu. Od stolku jsem odběhl k jinému stolku a když jsem se zase vrátil, připadal jsem si na rozborovém semináři u Gabriely opravdu jako na nějaké kavárenské pracovní schůzce. Lektorka s recitátorem sedí nad textem a ve velmi partnerském duchu se společně snaží přijít textu na kloub, to vše za pozorování a přizvukování ostatních.

U Milana Hábla například nabízela různé možnosti, jak pracovat s postavami, které Agáta v textu Agáta s vlkodlakem potká. Přišlo jí, že Milan mohl jednotlivé entity, které Agáta potkává odlišit, nejprve ale připustila možnost, že v tom mohla být i nějaká forma záměru. Načež se mezi nimi rozvinul dialog, který vyústil až v to, že lektorka nechala Milana nahlédnout do svých poznámek.

Hana Kofránková

Hana Kofránková, kterou z posledních let máme jako porotkyni spojenou spíše s II. kategorií, působí zasazená do kavárenského prostředí zase trochu jinak. Stále se v ní ale nezapře profesionálka, která se na text dívá jako na potenciální výzvu pro sebe sama. Její připomínky tedy pramenní z toho, jak by ona sama text pojala a recitátor má tedy možnost nahlédnout, jak o textu přemýšlí člověk, který se řemeslem zabývá na nejvyšší úrovni už mnoho let. Než by dlouze vysvětlovala, raději text předříká, podá zprávu o tom, kde něco z jejího pohledu bylo málo, nebo moc, nebo společně s recitátorem sedí nad textem a objevuje s ním významy slov a vět, jako by je objevovala, kdyby na textu sama pracovala. Sem tam přihodí příhodu z praxe, návrh na báseň, která by se měla zpracovat nebo vzpomene někoho z autorů a překladatelů, které osobně zná. Například o Františku Nepilovi s úsměvem mluvila jako o tom „s tím špatně posazeným a docela vysokým hlasem,“ a vzpomínala, že mnohokrát zažila, nejen když četl své texty, ale i když prostě vyprávěl. Chtěla tím asi přiblížit Vojtěchu Ondrovi to, co neznal a co tedy paní Kofránkové zřejmě chybělo v jeho přednesu textu. Například v rozkouskovaní textu nadužíváním teček uprostřed věty. Ocenila ale, že si Vojtěch aktualizoval filmové hvězdy, ke kterým Nepil přirovnává svou tetu. Kavárenské prostředí v menším kruhu přispělo k diskusi o obecných tématech. Rozbor konkrétního textu střídal kavárenský potlach – třeba o tom, v jaké situaci recitátora podpoří, když se diváci hodně smějí, a kdy mu to může uškodit. Nebo o tom, kdo z kolegů se recitátorům líbil nejvíc.

Martina Longinová:

U stolu Martiny Longinové se mluvilo o tom, jak nesnadné je vhodným způsobem odlišit pásmo vypravěče od partů jednotlivých postav. Toto téma rozvíjela na příkladu Vojtěcha Ondry, který interpretoval Nepilův text Tetička a rejdař: „Dobře pracuješ s postavou, nepřehráváš – vypravěč je vždy primární, s ním by se měl posluchač identifikovat, aby nám divák uvěřil, že mu vyprávíme příběh, co jsme sami prožili. Příběh musí být profiltrovaný námi samotnými. Předloha může být, pěkná, adekvátní, ale pokud pouze plyne po povrchu, tak diváka nezaujme a nepřesvědčí. Divák si nejvíc pamatuje to, co je autentické, co vychází ze sdělení recitátora. Tetičku jsi nepřeháněl, nestylizoval. Také se ti podařilo vytvořit vztah mezi postavami, které se v situaci objevovaly. To je těžká věc a je příjemné slyšet, jak to někdo zvládá.“

Jan Anderle

Rozlišení mezi postavami v přednesu bylo tématem také v recitátorské skupině kolem Jana Anderleho. U Filipa Šimra (Michail Michailovič Zoščenko: Aristokratka) se zabýval navíc řečovou technikou a mírou, do níž si recitátor může pozměňovat text.

Anderle: Vy jste z Moravy, že? Filip: Ne. Jsem z Prahy, ale mám takový handicap – koho potkám, je buď z Moravy, nebo ze Slovenska.

Anderle: Jste spoluautor textu – do textu vkládáte svoje slova, obvykle ale po logice věci. Někde si ovšem zbytečně přidáváte, dochází k opakování slov. Nedbalá výslovnost se hodí k postavě křupana, kterou jste ztvárňoval. Tu polohu jste si našel moc dobře. Kdybyste ale vyslovoval pečlivěji, atmosféra by se neztratila, nebojte se toho. Nerozuměl jsem postavě aristokratky. Lepší výslovnost, lepší uvědomění si postavy aristokratky a situace – to, co dělá ona není divný, to, co dělá on je divný. Aristokratka se chová úplně normálně a křupan se chová úplně nenormálně, ale je to v normální, protože jsme v Rusku.

Ema Zámečnicková

Ema se soustředí především na recitátor samotného: „Na přednesu mě nejvíc zajímá smrad toho člověka, kterej to řekne. V přednesu člověk jde a mluví za sebe – z toho mám vždycky zážitek.“

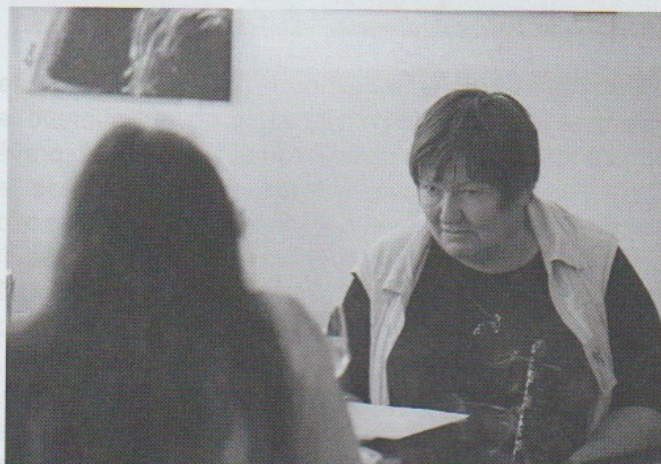
K Anežce Tinkové tudíž poznamenává: „Jste krásná, svítící, nechala jsem se ukolébat vašim zjevem. Vnímala jsem vás jako osobnost, ráda bych vás vnímala i s tím

textem. Jediný výrazový prostředek, který jste použila, bylo tempo.“

Osobní hledisko volí také při dialogu s Milanem Háblem (Egon Bondy: Agáta s vlkodlakem):

Jste výborný vypravěč, valilo se na mě sdělení, něco mi vyprávíte a víte proč to vyprávíte. Autora máte rád. Výborný kontakt. Vytváříte ve mně pocit očekávání, napětí – přitom text znám. Ale dělal jste to osobitě. Je to anekdota... Tudíž jste to snadno mohl přepálit, ale vy jste to dělal s mírou. Jste nadaný, působíte jako zkušený vypravěč. („Recituju druhým rokem,” říká Milan) Na konci jsem si nebyla jistá vašim postojem k textu – jak to vlastně myslíte... Kdybyste věděl víc o Bondym, jaká byl rozervaná, kontroverzní postava, vyznělo by to možná líp. Ale nechci vám nic podsouvat – máte právo si text vyložit po svém. Pro mě je text o Bondym, pro vás o Bondym být nemusí.

-jam-, -jita-

O semináři Na břehu dnů

Je třeba rozbít stereotyp

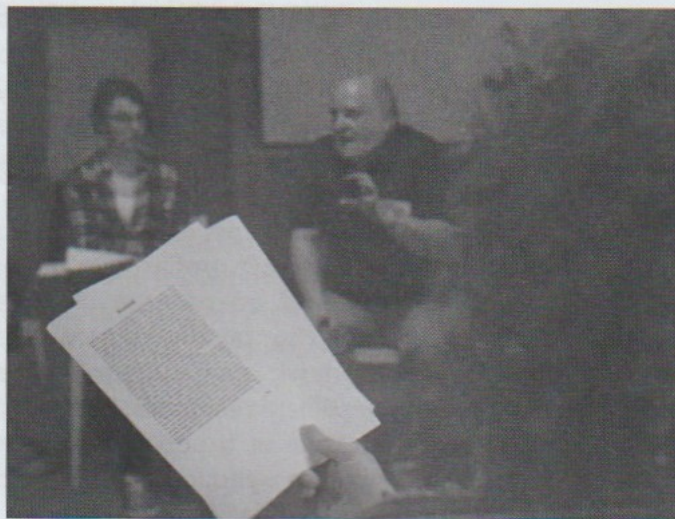
Libor Vacek je na Wolkrově Prostějově podruhé v roli lektora semináře, a na první pohled by se mohlo zdát, že tím svým letošním, tedy Na břehu dnů, kde se zabývá interpretací částečně publicistických textů, navazuje vlastně na svůj loňský seminář Literární postřihy, ve kterém šlo o škrty. Jak ovšem podotýká, není tomu tak. Pokud by se totiž škrtilo v textech, kterými se jeho seminaristé zabývají letos, nic by z nich nezbylo.

Proč jste se rozhodl zkoumat hranici mezi publicistikou a literaturou?

To má poměrně jednoduchou historii. Už dlouhá léta učím v rozhlase elvy jakousi hlasovou přípravu a postupem času jsem došel k tomu, že používám právě tyto texty jako takové nástroje. Cílem v rozhlase je připravit lidi na práci s mikrofonom, rozhodně nejde o to vychovat z nich interprety literárních textů. Potřebují se naučit mluvit a přečíst nahlas text, který je primárně publicistický, ale který je potřeba interpretovat co možná nejsrozumitelněji a co možná nejzajímavěji. Tak, aby to posluchače bavilo a aby rozuměl obsahu. Jedno s druhým ostatně úzce souvisí. Důležité je, že jsou to texty, které přinášejí určité modelové situace pro mluvenou interpretaci, a je možné na nich ukázat, jak takovou situaci řešit, když na ni někdo narazí nebo si ji dokonce vytvoří, pokud text sám napíše.

V anotaci vašeho semináře zmiňujete, že budete pracovat s texty, které jsou sevřené, jazykově vytříbené, a s rozmanitými úkoly pro toho, kdo je chce nahlas přečíst. Jaké úkoly to jsou?

Třeba ten poslední text, který jsme dnes rozebírali, je z jednoho Čapkova sloupku z Lidových novin. A v něm je pasáž, kde autor mluví o proměnlivosti reliéfu terénu, na kterém je vystavěna Praha. Ta pasáž má čtyři řádky a je to kladení dalších a dalších slov, která popisují různé tvary terénu. Je to tedy část, která je jen výčtem a z hlediska celého textu je jedním obrazem. Vlastně se v ní nic neodehrává, nemá děj. Je to jen mnohačetný obraz složený ze statických prvků. Takže ve chvíli, kdy se jen mechanicky přečte, potenciálního posluchače by to okamžitě uspalo. Jak na to? V tomto

konkrétním případě se odpověď dá najít v textu samotném. Čapek seřadil slova tak, že tvoří jakési skupiny, které jsou si významově blízké. Dokonce nám pomáhá tím, že místy vsunuje spojku "a". Na základě tohoto konkrétního příkladu si můžeme uvědomit, že řešení může být v tom najít nebo vymyslet si nějaký dynamický klíč, který hrozící stereotyp rozbije. Ať už je to změna tempa, nebo rozčlenění do nějakých menších, ale různě velikých skupin.

Dá se tedy vlastně říct, že cílem vašeho semináře je dokázat text uchopit a předat tak, aby nezaklínal smysl a aby byl uchopen barvitě a živě.

Přesně tak. Bavíme se samozřejmě také o tom, že je nás tu čtrnáct, a kdybychom jeden určitý text všichni přečetli, nebude to čtrnáct stejných verzí, ale bude to čtrnáct různých verzí. Základem úspěšné interpretace je sdělování mé osobní reflexe k obsahu textu, a ta nemůže být u dvou lidí stejná.

Setkal jste se někdy s neinterpretovatelným textem nebo textem, který by se interpretaci přímo vzpouzel?

Asi ano, asi jsou takové texty. Nebude jich mnoho. Myslím, že většina textů se nějak interpretovat dá, otázka je jak. Jsou texty, u kterých je to snazší, protože jsou mluvnější, vychází z mluvené komunikace. Ale pak jsou texty, které jsou založeny na jiném principu, který se může od běžné komunikace vzdalovat. Pak je jen na interpretovi, aby našel klíč, jakým způsobem udělat ze zdánlivě nemluvného textu text sdělný. Předat skrze něj informaci – ať už se jedná o emocionální, nebo racionální informaci. Na první pohled se

neinterpretovatelným textem může jevit grafická poezie, ale i tady v Prostějově jsme viděli, že i tohle lze. Takže kde je ta hranice?

Změnil se během vaší profesní kariéry zásadním způsobem pohled na to, jak text uchopit?

Myslím si, že základní principy, ty úplně nejzákladnější, se nemění. Dokonce bych si troufl tvrdit, že jsou trvalé. Jde o sdělování něčeho. Je to jakýsi dialog. Byť mluví jen jedna strana, stále se s divákem počítá. Stále jde o to předat nějakou informaci, je to forma komunikace mezi lidmi. To je podstatou pořád. Proměňují se vnější obrysy. Tam nic nestojí na místě a nic není neměnné. Využití základních nástrojů v různých kombinacích se proměňuje, ale bazální principy zůstávají. Je to přece lidská komunikace!

-vím-

Někdo se snad ještě nebytoval?

Rozhovory s recitátory

Jan Židek

J. Šotola: Kolumbus

Odkud pocházíš a za koho tu vlastně jsi?

Jsem z Havířova, chodím tam na gympl. Recitaci jsem se věnoval už na základce, jezdil jsem na Dětskou scénu. Dá se říct, že to máme v rodině, protože můj otec jezdil také na soutěže recitace, byl i tady. Stejně jako moje teta, která mi teď s textem pomáhá. Místo pedagogického dozoru tu mám svou tetu. Ve škole mě podporují, ale vychází to z rodiny.

S jakou představou jsi na WP jel?

Jsem tu poprvé a mám pocit, že z ostatních soutěžících už jich tu hodně bylo. Paní uvaděčka říkala: „Zase se tu setkáváme a zase vás tu ráda vidím po roce.“ A já jsem tu ten minulý rok nebyl a cítím se tu nový.

Tady se říká, že WP není soutěž, ale přehlídka. Jaký na to máš náhled?

Lidé z venku si jsou podle mě jistí, že to je soutěž. Tady na to mají jiný názor, ale tím, že se vyhodnocuje laureát, to prakticky soutěž je. Přišlo mi ale zvláštní, že tu je strašně moc recitátorů. To jsem nečekal, myslel jsem, že náš počet bude trochu zredukovaný. Musí se z toho těžce vybírat. Z tohoto pohledu to působí jako přehlídka.

A co by to pro tebe znamenalo dostat laureáta?

Byl bych určitě rád, ale nemůže se s tím počítat.

Filip Šimr

M. M. Zoščenko: Aristokratka

Odkud pocházíš?

Z Prahy, chodím na Gymnázium Čakovice a zastupuji tady ZUŠ na Proseku, kde nás vede profesorka Zoja Olbramová. Chodím na dramaťák i do Letňan, kde jsem se narodil. Tam jsem spokojený, máme tam super skupinu, kde vymýšlíme kdejaké hovadiny. Nedokážu si představit, že bych takový věci mohl dělat jinde. I když i tady se to bere jinak, třeba na rozmlouvání bylo vidět, že jsme tu všichni mezi svýma.

Máš za sebou už nějaké texty? Jaké typy textů máš tendenci si vybírat?

-12-

Na dramaťáku máme povinný přednes už asi pět let. Na WP jsem poprvé, ale třeba Dan Klouda už letos obhazuje titul. Ale recitátorský nováček nejsem. Paní profesorka nám většinou texty navrhuje, většinou to bývá próza. Pak se v tom probíráme a paní profesorka nám hodně pomáhá i z hlediska výslovnosti – abychom tam jenom nestáli a neodříkávali to jako básničku. Loni jsem náhodou měl text od od Zoščenka, stejně jako letos. Všiml, jsem si, že mi ti ruští autoři nehorázně sedí. Takže teď vybírám z nich.

Jan Čada

T. Bisson: Jsou celí z masa

Je v tom záměr, že recituješ bos?

Chodím bos všude, takže jsem tak přišel i zarecitovat.

Při tvém textu se lidé hodně smějí. Jak s tím jako recitátor pracuješ? Co to v tobě vyvolává za pocity?

Když jsem si ten text přečetl poprvé, tak mi to nijak zvlášť vtipné nepřipadalo. Když jsme s tím textem pracovali, scházeli jsme se v menší skupině a tam se, upřímně, taky moc nenasmějeme. Když jsem s tím ale přišel před lidi, směli se i na místech, které mi vůbec vtipné nepřipadaly. Docela mě to překvapilo. Už jsem na to víc zvyklý, ale pokaždé se najde někdo, kdo se zasměje na neobvyklém místě.

Vede tě právě smích diváků k tomu předstoupit před lidi jako recitátor?

Rozhodně taky. Nedělám vážné texty, chci lidi pobavit. Nerozumím tomu, jak si někdo může vzít vážný text. Zaprvé by mě to nebavilo a zadruhé jsem zvědavý na reakci publika – když vím, že se smějou a že jdou se mnou.

Cítíš se tady spíše jako na soutěži, nebo jako na přehlídce?

Nejsem moc soutěživý typ, nemám to rád. Snažím se vnímat všechny výstupy tak, že si to jdu hlavně užít. Ale spousta lidí to prožívá jinak. Je to podle mě trochu škoda, že tam je i to slovo „soutěžní“. Dodává to takovou rivalitu, která je tu podle mě zbytečná. Sice je hezké, že se ocení, kdo se líbil a klidně se můžeme nakonec dozvědět i kdo se líbil nejvíc, ale i tak to nemusí mít se soutěží nic společného.

-jam-

Divadla poesie

D.S. Třetí věk, Louny: Analema

Povídání s babičkami

Jak jste se daly dohromady? Jak jste potkaly s Renatou a jak jste vznikly?

My máme letos desetileté výročí. Původně jsme si myslely, že budeme chodit do divadla, budeme si o divadle vyprávět, ale pak přišla Renata a řekla: „ne holky, my budeme to divadlo hrát“. To byl začátek. Tohle je naše pátá hra, čtvrtá autorská. Já jsem byla pro, byla jsem nadšená. - Já jsem byla zásadně proti. - Všechny jsme byly zásadně proti. My jsme říkaly, že budeme dělat všecko pro to, ale na jeviště nás nedostanete. - No a v tomhle já se před děvčaty skutečně skláním, protože do prvního našeho vystoupení ani jedna nedělala divadlo, nestála na jevišti, nehrála a přesto do toho šly a myslím si, že aspoň pro mě těch deset let bylo neuvěřitelných, protože nejen, že jsem měla možnost pracovat na všech těch textech, což mě obohatilo, ale hlavně jsem poznala skvělé lidi, ohromný kamarádky, a prožila jsem díky nim krásných deset let, kdy jsem s nimi mohla cestovat, mohla se někam podívat a za to jim děkuju. - To se mě netýkalo, já jsem přišla hodně pozdě jako řidič a eventuálně jsem zaskakovala, taky jsem nechtěla hrát. - Já jsem taky přišla dva roky poté a občas jsem se účastnila nějakých záskoků ještě s jednou kamarádku. Nejdřív jsem nechápala, o co se jedná, a smysl toho jsem pochopila až na soustředění. A pak jsem si řekla, že mě odtud musí vyhnat, protože sama nikdy neodejdu. Měly jsme štěstí na režisérku, to je její velká práce, bez ní by to nebylo. - Já jsem se tam dostala čistou náhodou, vátla jsem se do místnosti, kde už seděly čtyři děvčata, pro blok, protože jsem měla ve Třetím věku jinou hodinu a čistou náhodou tam jedna kolegyně řekla: „zůstaň tady, ty máš držku,“ tak jsem tam zůstala a říkala jsem, že divadlo taky hrát nebudu, to bych musela třicet kilo zhubnout. Já jsem třicet nabrala a jsem tu dodnes s nima. - Jsme šťastné, je to pro nás obohacení. Ty naše autorské hry, to jsou autentické výpovědi, a já jsem si uvědomila, že v těch předchozích hrách jsme hrály různé charaktery, ale nebyly jsme tam za sebe, vytvořily jsme si postavu, kterou jsme hrály, ale tohle je první představení, kde jsme samy za sebe, kde vypovídáme o sobě. A je fakt, že Renata nás vždycky dokázala namotivovat. Psaly jsme, pak se to škrtało, dávalo se to dohromady. A tady, jak šlo o nás, tak já si pamatuju, jak když jsem se v noci vzbudila, jak jsem rozsvítila a psala jsem si ten sen, abych ho nezapomněla. - Já jsem se dostala mezi lidi, přišla jsem mezi mládež, se kterou jsem se doposud nesetkala, protože bydlím u školy a mám na ně velmi zkreslený náhled, a tady jsem viděla, že je svět normální, že je tam ode všeho. - Potkaly jsme spoustu důležitých a nádhernejch a slavných lidí, který jsou normálně lidský a kamarádský. Měly jsme šanci potkat se s našimi idolama, jako je Mirek Kolařík, Hanka Kofránková, Daniela Fišerová,... A za to jsem

strašně vděčná. Za partu, příležitosti, za nádhernejch deset let života. - Já jsem ocenila přístup těch mladých. Od prvního představení jsme seděly ve foyer a celej soubor přišel, sednul si k nám na zem a povídali si s námi, jednou přišel patnáctiletý chlapec, kterej říkal, že je mu líto, že jeho babička není taková, jako jsme my... A to je ohromný ocenění. A děsně nám fandili, a často se k nám hlásí a vzpomínají, co viděli. Je to příjemný zjištění, že mají zájem, a že to, co děláme, není marný. Nás to nabije a omlazuje. Cítím se mladá.

Co pro vás zajímá pojem stáří? Jak ho vnímáte?

Je to zase jedna z etap. Neplatí, co platilo, všecko je nový, to, co jsme dávno uměly, už je jinak, takže se to musíme znova učit. A když se to znova naučíme, tak už je to zase jinak. Jako za mlada. Jedna naše hra se ostatně jmenuje Stáří není pro zbabělce. - Já si myslím, že to stáří vnímáme všechny, nemá cenu si něco namlouvat, ale když se člověk zabývá něčím takovým, jako je divadlo, tak začne myslet úplně jinak. A tím, že přijedeme sem, do takovýho prostředí, tak to člověka nabudí, řekneme si, že to s náma ještě není tak zlý, jsme schopný přemocť ty bolesti, ty komplikace a radovat se z toho, jak to je. - Mně nastavila zrcadlo malinká holčička, když bylo náledí a já jsem šla do obchodu a jdu si tak hrdě a říkám si, že tady nejsou skoro žádný lidi a já ve svém věku jdu tak svižně... No a ta holčička říká mamince: „Co tady dělá ta babička?“ - Já si to prostě užívám, protože se těším na tu zkoušku, když máme čas, jdeme s děvčaty na oběd nebo na kafičko, dáme si něco dobrýho, popovídáme si... Jsem dost sama, ale samozřejmě jsem dost šťastná, že přijdu mezi lidi, jsem v tom divadle, co mě těší, a tak se dá zapomenout a ten život si tak spěšřit a cítit se dobře. A kdo takový privilegium má....

Vpomínáte? Zabýváte se tím, co bylo, a nebo spíš hledíte dopředu, myslíte na to, co vás ještě čeká?

No já třeba teď v poslední době... vnuk 25letý se svoji přítelkyní mi pomáhají, vozí mě po doktorech, k holiči, na pedikúru... a to když sedíme, tak oni se ptají a chtějí vědět, co bylo, a tak vzpomínáme... hlavně v tom autě třeba. Ptají se na moji maminku, babičku, zajímá je to. Ty malý holky ne, ale tihle větší, ti se velice zajímají... No a s dětma, ti si spoustu věcí pamatujou, ale je fakt, že o minulosti hodně mluvíme, ptají se a zajímá je to. Odkud pochází náš rod. Mám z toho radost, že se ptají. Ale samozřejmě, že taky probíráme něco, co třeba bude dál a tak. Ale hrozně mě potěšilo tohleto. - Mě překvapuje to, že nám ti mladí takhle zatleskají, protože já když jsem

byla mladá a máma mi něco vyprávěla, tak já jsem jen mávla rukou a řekla jsem jó, to bylo tenkrát. A najednou máma umřela, bylo jí čtyřicet sedm let a plno věcí jsme si neřekly. Tady jsou asi jiní lidé než jsem byla já. Ptají se svých rodičů nebo babiček? ... Jsou samej internet... - Nám když bylo těch náct, tak jsme se taky neptaly, naopak nás to obtěžovalo, že nám zase budou vykládat něco z té prehistorie. Ale když pak člověk začne ten svůj život a najednou porovnává, dostává se do situací a říká si, jak to zvládala ta máma, ta babička, vždyť ona neměla pračku... A teprve když se člověk dostává do vlastního života, začne se víc zajímat. A tak je to i s vnoučatama. Ale my samy nemůžeme začít. To musí oni iniciovat. Dopředu koukáme, ale moc daleko nevidíme. - Já koukám pořád dopředu. Já se moc neohlížím. Na nás se hrne takovejch informací, co by chtěl člověk vstřebat a on ten mozek už toho tolik nebere. A teď člověk zjišťuje, že tohle by se měl naučit, tohle, tohle. Já bych se to chtěla naučit, protože to jsou zajímavý informace. Do školy jsem začala chodit v 51. roce a teď mám vztek, protože ty věci, který mě zajímaj, tak nevím, co dřív. Teď je ta nová technika, chcete na internet, umět s počítačem, s mobilem, získávat informace. Ten internet je úžasná věc, ale nemůžete u toho sedět od rána do večera. Von se člověk těm mladejm ale vůbec nemůže divit. Já třeba vím, že Renata, jak má syna muzikanta, tak to sleduju na internetu a říkám si, ježišmarja, to je skupin, v tom se ani nemůžu zorientovat... Neohlížím se, protože se snažím získat ještě něco navíc. - Já už na to nemám mozek, postřehnout ty mladý lidi, mozek mi to nebere. A ten můj barák je čím dál tím větší, schody vyšší... Ještě před pěti lety jsem procházela barákem, tamhle jsem něco utřela, tamhle oprášila, postčila... No a teď jdu pětkrát do špajzu! Pro jednu věc! - Chce to pozitivní myšlení. Z čeho si člověk dělal hlavu, tak si řekne, že to zas tak hrozný není, a pak zjistí, že je to úplná prkotina a není třeba se v tom štourat, stejně to nerozštouráš. - Já jsem se pozitivní myšlení naučila s vámi. Byla to záchrana, přišla jsem mezi partu, divadlo, lidi, kteří se zajímali. Naučila jsem se nebýt tak pesimistická. Přestala jsem si myslet, že už mě čekaj jenom samý nepříjemnosti. Otevřel se mi svět se všema radostma.

My jsme měly hlavně jednu velkou klidu, a to, že máme Renatu. Děkujeme, že z nás udělala takový mladý holky. Kam se hrabou kosmetické salony!

-mon-

ROHLÍKY, KAFÍČKO, KŘÍŽOVKA

ANEB

GNÓMON

„Jak přesně přítomná jsi, mami? Jsi jenom tady, nebo jsi všude? Vypadala bys jako ty, kdybych měl možnost tě vidět? Víš jen to, co jsi věděla, když jsi žila, nebo víš všechno, nebo tu o vědění už vůbec nejde?“

Philip Roth, Sabbathovo divadlo

Uměleckých děl všeho druhu, zabývajících se otázkami života a smrti, je pochopitelně záplava, vždyť jsou to témata základní. Důkazem je koneckonců i ta náhoda, že výše uvedenou citací, v níž syn rozmlouvá se svou zemřelou matkou, jsem končil včerejší dopolední četbu jen pár okamžiků předtím, než jsem se ponořil do textu ANALÉMY, kolektivního díla DIVADELNÍHO SOUBORU TŘETÍ věk z Loun. A to vše se stalo jen několik dní poté, co jsem na návštěvě zastihl matku svou, kterák třídí staré rodinné fotografie na dvě hromádky; ta určená ke spálení byla mnohem větší než ta, jejíž obsah měl být ušetřen. (Pokud vás to zajímá, tu odepsanou hromadu jsem zachránil.) Jistě chápete, že tohle všechno přispělo k napětí, s nímž jsem očekával představení. Budou si ty dámy stěžovat na těžký osud, jímž jim bylo dáno projít? Budou zlé a zatrpklé, nebo se budou naopak stylizovat do rolí pohádkově moudrých stařenek, které nám budou s dobráčkou nadřazeností vyjevovat tajemství všehomíra?

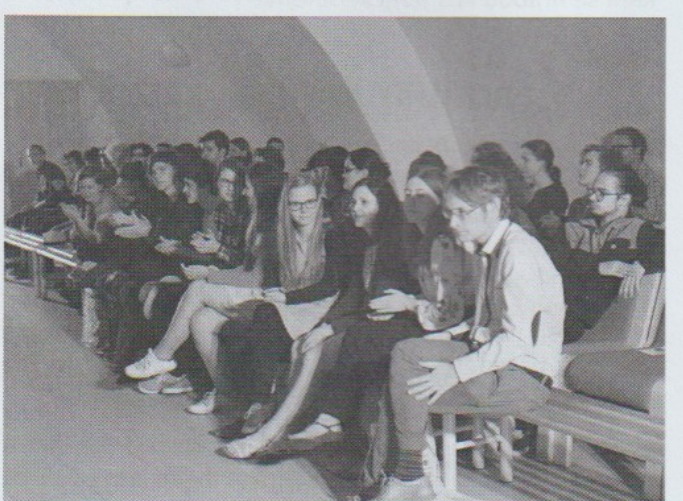
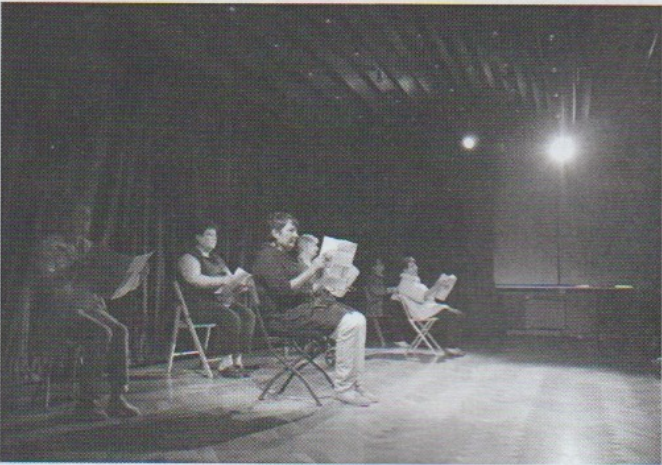
A ony byly zcela přirozené, okouzující, energické - a nonšalantní jen tak akorát, abychom jim to mohli uvěřit. Vlastně nám neřekly nic víc než „takhle jsme žily, tohle bychom ještě rády zažít chtěly, a nic dalšího v tom propánajána nehledejte“. Krystalicky čistý příklad pravdivosti tvrzení, že méně je někdy více. Nevím jak vy, ale pokud se mně poštěstí dočkat se požeňnaného věku, moc rád bych byl jako ony.

Jako ony, nebo jako ty, na něž si jen hrály? Jak padlo na debatě po představení, není v lidských silách takové očekávání naplnit dvacet čtyři hodin denně tři sta šedesát pět dní v roce (tuším, že to pronesl Radek Lipus). Jak vzápětí zaznělo ze strany souboru, že ale není od věci o takovou vyrovnanost usilovat. A vypadá to, že společně strávené roky k tomu oněm dámám pomáhají.

Renatě Vordové patří velké uznání za sběr, třídění, členění a inscenování „materiálu“, tedy životních příběhů členek souboru. Zjevně se držela zásady „stručnost sestra talentu“ - až by se chtělo dodat, že možná až příliš úzkostlivě. A přesto, že nám po představení objasnila, proč byla pasáž o důležitých životních rozhodnutích roztrhána do „chuchvalců“, stejně zopakují své mínění, že to byly informace důležité a nezasloužily si to. Obojí jsou z mé strany spíše náměty k debatě, než jednoznačná stanoviska. Naopak jednoznačné ocenění zasluží střídma a přesto bohatě sdělná práce s rekvizitou, židlemi počínaje a möbiovou páskou konče.

Kdo poslouchá Roberta Křesťana, bude si nejspíš navždy pamatovat, že Emily Dickinsonová napsala přesně 1775 básní. Ta jediná vybraná nám řekla o smrti alespoň něco z toho, co se můžeme my dočasně živí, „mrtvolky na dovolené“ (řečeno s EMR), jen dohadovat. A když už jsme u těch citací a parafrází, zanotujme si s Václavem Koubkem slova, která jsou zřejmě jedním z plodů jeho cesty po Indii: „Milujme, co přichází, a ne, co bychom si přáli.“

Marek Pivovar

Drejg Náchod

To, co nakonec vzniklo, je pro mě malý zázrak

Rozhovor se členy souboru DREJG z Náchoda.

Co během představení máte otevřeného na telefonech?

Zástupci chlapecké části souboru: Messenger. Máme tam ofocený scénář a z toho to čteme.

Zástupkyně dívčí části souboru: My si tam vyhledáváme to, o čem ona (představitelka Mariny pozn. red.) čte. Googlíme si třeba, co je to orientální pohovka. To je barevná pohovka, co stojí asi 19 000 korun. Prostě typ křesla.

Jste z Jiráskova gymnázia v Náchodě – učí se Cvetajevová a Pasternak na gymnáziu?

Ne, setkali jsme se s nimi až v divadle. Říkali jsme si, že byl někdo jako Boris Pasternak a napsal Doktora Živaga. Překvapilo nás, že jsme jim nevěnovali více prostoru.

Je problematická komunikace i Vaše téma? Je pro Vás palčivé a aktuální?

Je to příběh dvou lidí v jakékoli době a na jakémkoli místě, kteří nemohou z různých důvodů být spolu. To že jsme použili texty Cvetajevové a Pasternaka bylo dané spíš tím, že jsme inscenaci tvořili na Náchodské dny poezie (každoročně pořádaný náchodský festival pozn. red.).

Štěpán Macura: Příběh našeho představení začal na loňském Wolkrově Prostějově. Soubor ze Studia Šrámkova domu v Sobotce zde hrál svou adaptaci povídky Mariny Cvetajevové, pozvali jsme je na Náchodské dny poezie, ale jejich inscenace byla příliš krátká na celovečerní program. Takže jsme se rozhodli přidat k tomu vlastní tematicky fungující kus, který vznikl velmi rychle, asi za čtrnáct dní. Na začátku byl mobilní telefon vážně jen pomůcka, protože jsme nebyli schopni se ty texty naučit. Chtěli jsme jen říct – ta Cvetajevová, jejíž povídku teď uvidíte, je z tohoto kontextu a měla takový vztah s Pasternakem. To, co nakonec vzniklo, je pro mě malý zázrak.

Jak jste spokojeni ve Vašem prostějovském hracím prostoru?

Byli jsme docela překvapení, obzvlášť když jsme zjistili, že lidi budou sedět i na lavičkách. Bylo to vážně hodně nablízko. Jsou tu bílé zdi, odráží světlo a je tu málo tma.

Máte nějaký další dramaturgický plán?

Chystáme Ouředníkovu *Europeanu*, premiéra bude 27. června na Deset Deká festivalu (další každoročně pořádaný náchodský festival pozn. red.)

Byli jste tu poprvé, co si z Prostějova odnášíte?

Štěpán Macura: Jedné z hereček se během představení patrně definitivně rozbil telefon. Tak kdybyste mohli vyhlásit třeba veřejnou sbírku a posbírali během festivalu nějaké peníze aspoň na nový displej, byli bychom rádi.

-kapr-

Recenze

Taková to byla láska

V pravý čas, na pravém místě udělat ten správný akt. Toť úkon herce divadelního, interpreta textu. A pak vyvolat možnost, vytvořit prostředí pro komunikaci s divákem. Tak divadlo napnutí a naplnění dojde. Toť se tak zcela nestalo v této inscenaci. Oko nevidělo, neb byla tma. Monotónnost hudební smyčky, nedostatečná adaptace inscenace na daný nový prostor, to vše ubíralo na dobré divadelní cestě ku divákovi. „Černá hodinka“ za svitu displejů, při které chtěla zaznít korespondence mezi Marinou Cvetajevovou a Borisem Pasternakem, i texty jiné, leč nezazněly. Slovo trpělo a verše citem a vášní netepaly. Zkrátka bez přikrášlení se koncept mobilního scénického čtení nepotkal s tématem samým. Snaha vyložit vztah vedený jen na dálku, vepsaný jen do řádků, plných a silných, snaha najít metaforické vyjádření odloučení, nesetkání se ohnula během procesu příprav, ba dokonce se ztratila v jiných tématech, a tedy texty veškeré do koše zahozeny byly. Snad lépe by bylo, kdyby autoři texty vědomě odhodili a témata nedokonalosti komunikace na dálku, silné osobní samoty ve virtuálu, komunikačních nemocí rozličných dnešní doby se zaobírali, takováto témata podrobovali experimentu a výzkumu a z toho ukuli nový tvar, neb to je více zajímavá, než jaká to láska mezi těmi dvěma proběhla, neproběhla.

A taková to byla láska...

Jakub Doubrava

Co se řešilo?

Na rozboru divadel poezie

Divadelní soubor Třetí věk, Louny: Analema

Marek Pivovar: Začnu trošku osobně. O víkendu před Wolkrovým Prostějovem jsem byl navštívit svou maminku, které je 74 let. Zastihl jsem ji v situaci, kdy třídila fotografie ze svého života. Dávala je na dvě hromady. Na velkou hromadu dávala ty, které měly být spáleny, a na malinkou ty, o kterých si myslela, že by mohly zůstat. Takže jsem všechny fotografie určené ke spálení sbalil a odvezl, abych je uchránil. Nijak to nekomentovala. Pak jsem přijel sem a otevřel si knihu Philipa Rotha, který nedávno zemřel. Dnes dopoledne jsem se dostal k pasáži, kde rozmlouvá se svou zemřelou maminkou, ptá se jí, jaké to je na druhé straně, jestli všechno pochopila, nebo je zbytečné o tom mluvit... To byla druhá náhoda. Pak už jsem se jen podíval, jaké inscenace nás dnes čekají, a všechno bylo jasné. Velice mě potěšil způsob, jakým jste se prezentovaly. Nonšalance, nadhled, laskavost, energie. Tento způsob je podle mě tím nejšťastnějším, jak se o takových věcech dá mluvit. Není to citové vydírání, žádný stesk a stížnost. Je to podáno tak, jak to je. Ani se nermoutím, ani se nesměju, já to přijímám.

Radovan Lipus: Vzpomněl jsem si na chvíli, kdy jsem vás viděl poprvé. Velmi si vážím toho, co děláte a co s vámi dělá Renata. S tímhle představením byste měly jezdit. Nemyslím po domovech důchodců, ale i po školách. Krásně se to spojilo s textem, který před vámi prezentoval Lukáš Hejlík. Pohled otce na malého syna. A vzpomněl jsem si ještě na koncept, který se užívá například v Seattlu. Tam spojili domov důchodců se školkou. Vzniklo tak místo setkání, které je velmi důležité pro obě strany. Vy důstojně, s noblesou a vtípem předkládáte. Je v tom obsažené i vaše osobnostní ručení. Jste tam za sebe, za své příběhy, za svá jména. To mi přijde velmi autentické, pravdivé a věrohodné. Moc hezký je scénicko-výtvarný koncept, jak si každá z vás přináší jinou židli, protože každá jste jiná. Skoro jsem si říkal, že je škoda, že na konci nezůstanou židle samy, to by byl silný obraz. Pěkná je práce s novinami, mění se, je v nich obsaženo nekonečno,

časoprostor, který se bortí a ohýbá. Klobouk dolů.

Jitka Šotkovská: Vždy vás moc ráda vidím. Vaše témata jsou pořád osobnější, tak jsem zvědavá, s čím přijdete příště. Líbí se mi, s jakou energií na jeviště přicházíte. Dáváte mi jako divačce velmi mnoho. Silně se vám přes rytmus zpřítomňuje život. To dává další silný vjem. Stejně tak mě baví, jak pracujete s kombinováním vysokého a nízkého. Opakování mantry na jednu stranu a na druhou přijde krásná hláška s pointou. Je tam humor i tajemno života. Hrozně mě překvapuje, jak s neskutečně jednoduchými prostředky dokáže vymyslet tak prokomponovaný tvar.

Vojta Bárta: Okouzlení z jednoduchosti, z prostoty, ze sdílení. Velmi silné. Člověk si uvědomí, že na taková setkání není čas. Najednou vidíme sílu divadla, která často není z dálky úplně zřejmá. Tohle nám pak dává mnoho síly dál. Upřímně a okouzleně musím poděkovat.

Jakub Doubrava: Přidávám se k tomu, co padlo. Tohle „minimalinko“ není tak jednoduché, jak se může zdát. V pravou chvíli a pravý čas se to potřebné spojí. A není už třeba nic víc. Je to silný. Člověk z toho má, krom osobních rovin, zážitek z velké síly a klidu. Taková představení moc chybí. Jde z toho jistota, že všechno pořád funguje.

DREJG, Náchod: Taková to byla láska

Jakub Doubrava: Chtěl bych se zeptat, jak vznikl ten koncept. Jak vás napadlo uchopit tohle téma a tenhle příběh právě tímto způsobem.

Štěpán Macura: Příběh toho představení začal loni na WP. Chtěli jsme se spojit se souborem ze Sobotky, který tu loni byl s příběhem Cvetajevové. Dělal jsem to hodně narychlo. A mobily působily jako skutečný prostředek pro komunikaci při zkoušení, jako pomůcka. Pak jsme si uvědomili, že nesou mnohem víc, než jsme ze začátku zamýšleli.

Jakub Doubrava: Mobily nejsou pomůcka, jsou stěžejní. Ty texty pro mě vlastně úplně zahazujete – ať už způsobem jakým je sdělujete nebo nedostatečným vyřčením. Napadá mě, jestli se nechcete raději přímo věnovat tomuhle tématu. Snažil jsem se přijít na důvod konceptu. Co mi měl dát? Mobily ničemu nepomohly. Jestli jste měli touhu osvětlit historické pozadí vztahu těch dvou lidí, mně se to nespojilo. Bylo tam tolik technických machinací, že texty zapadly. Navíc je to prakticky celé potmě, takže mě po nějaké době přestalo zajímat, co se ne jevišti děje. Nevnímám skoro nic vizuálně. Pokud pracujete cíleně s osvětlováním tváří mobily, byla to práce monotónní, nevnímám jsem v ní zvraty. Víc mě zajímal text. Ani hudba nepomohla vývoji. Byl to takový zvláštní roztržitý chaos.

Štěpán Macura: Pro nás to není o komunikaci v době mobilních telefonů. Je pro nás zásadní příběh dvou lidí, kterým není přáno. Chtěli jsme ukázat, že tématu komplikovaných vztahů rozumíme i dnes.

Vojta Bárta: Mám tam velmi mnoho proč. Proč chcete tu tmu?

Jitka Šotkovská: Když se zbavíte všech prostředků, které divadlo má, tak vám to rozhodně neprospěje. Jako diváka jste mě úplně odstříhali. Ale pokud už na ten váš záměr přistoupím, tak musí být mluvené slovo absolutně perfektní. Neměla jsem se čeho chytout. Špatné důrazy, špatné pauzy, špatný projev. Mobily mi připomenou mechanizaci, strojevost, unifikovanost – to možná bude ona nemožnost komunikace, ale nedokážu si domyslet, jak tahle skutečnost může jít dohromady se Cvetajevovou a Pasternakem, dvěma jedinečnými a výjimečnými osobnostmi. Pak ještě herecká věc: pokud jste v takovém minimalismu, pokud osvětlujete jen obličej, všimnu si každé maličkosti. Ta herečka musí být potom absolutně koncentrovaná. Nesmí si dovolit nejlépe tékat pohledem.

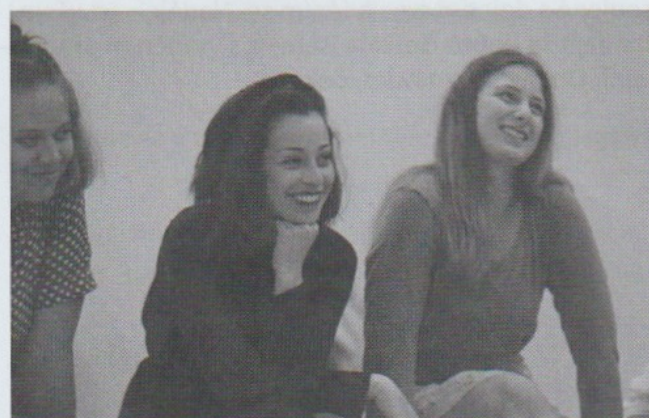
Marek Pivovarov: Slavná hláška Iva Osolobě zní: Divadlo je komunikace komunikací o komunikaci. Vy jste naplnili část, že je to o komunikaci, ale komunikace mezi vámi a námi neproběhla. Stálo by za to odstříhnout se od těch dvou osobností a udělat to ze svých autorských věcí.

Radovan Lipus: Šli jste cestou nápadu a Cvetajevová s Pasternakem šli zase do kytek. Mobily jsou téma, ale téma jiné. Nápad je třeba buď opustit, nebo rozvinout. Vždyť i mobil má mnoho dalších možností. Zvolíte si princip ulice a 90 % času jste u sebe, takže dvě třetiny

publika vidí zadky, a to ještě ve tmě. Klidně to v ulici hrajte, ale rozvířte to, pracujte s tím účelně. Texty jsou pro vás spíš jenom přítěž. Klopýtavé čtení předlohy bez pochopení smyslu. Mobily jen vytvořily efektní opar.

-kapr-

Rozcvička před výkonem

Od diváků

Analema

Mrtě dobré. Chtěla bych takhle stárnout... Fakt se těším na stáří, bez legrace, chcu být stará! Až na to, že dotyčné dámy rozhodně staré nejsou!

VElká (typografická korektura: Dejn)

Netřeba dlouhých vět. Krásné. Dojemné. S nadhledem, který jim závidím a doufám, že ho jednou také budu mít.

Kiki

Otevřená promluva – sebebřípřava – prožívání. Autentičnost kombinovaná s humorem. Zpřítomnění spojené s dojetím a naladěním se. Naděje – ve všem lze najít to dobré. Setkala jsem se s vyzněním představení. Obdivuji, uznávám, děkuji.

Eliška

Velice milé. Z hereček čišší laskavost a radost. Takové pohlazení.

Bapu

Drejg – Taková to byla láska

Pro mne osobně to bylo poměrně vyčerpané téma zpracováno netradiční formou (i když už jsem jí v pár inscenacích také zaznamenala). Na mne představení příliš nedolehlo, ale věřím, že mladšímu publiku by mělo co říci. Problém jsem měla s „unisono“ pasážemi, které mohly být pečlivěji nazkoušené (zvláště ve tmě byly všechny chyby „do uší bijící“).

Domčina

I přes kritiku porotců se mi líbil potenciál atmosféry. Škoda, že neuměli texty zpaměti, že je více nerozebírali. Bylo poznat, kdy čtou (viz texty, které jsme viděla na displeji). O to více pro mě hrály momenty, které nebyly čtené. Text se mě dotýkal, ve chvílích, kdy mu bylo rozumět. Napad s reci bez hacku super, znela jako polstina. Docela mě mrzí velká kritika, protože se mě texty místy opravdu dotkly. Když už použít texty pouze jako formu, stačilo by ten samý text zjednodušit do sms zprávy. Je moje komunikace srozumitelná? Nečtete ji jenom?

Verča, která není ze Strakonice

Tuto inscenaci jsem zhlédla na krajské přehlídce v HK a moc se mi líbila. Koncept, příběh, přednes – vše mě oslovilo. Byly zde sice menší nedostatky, ale to mi nijak výrazně nevadilo, spíš jsem se těšila, až inscenaci uvidím znovu, v nejlepším případě dotaženou. Ale tak se nestalo. Naopak, toto představení mě zklamalo. Snad ve všech ohledech. Byly to pro mě dvě různé inscenace. Je mi to líto. Opravdu moc.

Bapu

Může za nás Renata Vordová

Copak VY jste zač?

Jarek: My jsme VY.

Honza: My jsme vy a vy jste my.

Jakým způsobem jste začali spolupracovat? Známe vás všechny, ale z úplně rozdílných projektů...

Anča: Může za to projekt Prostějovská kavárna, který vytvořila Renata Vordová. Natáhla recitátory z Wolkrova Prostějova na Jiráskův Hronov, aby Hronovu ukázala, zač je toho poezie, a řekla si, že by u toho mohla hrát i nějaká muzika. Tím pádem jsem se tam objevila i já a Jarek. A Honza už tam byl. (*Honza Mrázek totiž jede jako parník a je na Hronově pečenej vařenej, pozn. red.*).

Honza: A ta samá Renata Vordová nás potom přizvala k projektu, který se jmenoval Ulice.

Jarek: Organizace Ulice, která se věnuje substituční léčbě drogově závislých, totiž slavila 25 let a v rámci oslav probíhalo čtení s feťákama a Renata to chtěla doplnit hubou, respektive zhudebněnou poezií, která by korespondovala s jejich osudy a tématy, o kterých oni mluvili: izolace, závislost... Oslovila nás tři, abychom doplnili rozhovory zhudebněnou poezií.

Honza: Z tohohle projektu vznikl základ repertoáru.

V čem literatura získává, když se obohatí o hudbu?

Anča: Pro někoho je stravitelnější.

Jarek: Hudba už nám dává nějaký náhled na báseň. Interpretuje ji. Tím pádem je pro někoho stravitelnější, než když si ji čte sám doma.

Anča: Někomu to možná nemusí vyhovovat, ale to už je pohled na věc.

Jak na zhudebnění textů pracujete? Je mezi vámi pokaždé jeden, který text propojí s konkrétním hudebním motivem, nebo hudba vzniká kolektivně?

Honza: Mě na tom projektu už od začátku bavilo to, že jsme se dokázali sejít a utvořit vše na místě. Hrajeme i písničky, které jsem přinesl já nebo které přinesl Jarek a které měly už od počátku hotovou melodii. To, co mi na tomhle projektu přijde nejpodstatnější, je proces tvorby, který je společný.

Anča: Některé věci opravdu vznikly ze společných improvizací, které se postupně ustalovaly.

Jarku, kde se v tvém drobném těle bere ten obrovský hlas?

Jarek: Někde mezi bradou a solarem.

A nebyl tvůj dědeček dřevorubec?

Jarek: Ne.

Hráli jste Honzovu písničku *Léto*. Co plánujete v létě dělat?

Anča: Já jedu na svatební cestu, ale to určitě zlomí srdce všem čtenářům.

Jarek: Hlavně spoluhráčům...

Honza: Já budu dělat muziku.

Jarek: A já si budu číst. Román.

Bonus pro šprty

Jan Blahoslav

Ano, jsme na Wolkrově Prostějově a není pochyb o tom, že Jiří Wolker je skutečně nejznámějším prostějovským rodákem. Není v tom ale sám. V minulém roce Vám Vít Malota poreferoval o dalším významném prostějovském rodákovi, Edmundu Husserlovi, zakladateli fenomenologie. Tentokráte to však nebude o rodákovi, nicméně o české osobnosti takového významu, že i kdyby se Prostějovem jen mihla, stála by za zmínku. A jelikož jste si pravděpodobně přečetli nadpis, nemá smysl dále tajit, že se jedná o Jana Blahoslava. Jan Blahoslav je po Janu Amosovi Komenském snad nejznámějším členem Jednoty bratrské. Jedná se o církev vydělenou z husitského hnutí, konkrétně pak z radikální táborské větve, vycházející především z učení Petra Chelčického. Po vzoru Chelčického kladla Jednota důraz na zemědělskou práci, ve své první etapě odmítala vzdělání, obzvláště pak klasické, které považovala za pohanské. Ve svém nejznámějším díle *Filipika proti misomusům* však Blahoslav vzdělání obhajuje.

Narodil se v nedalekém Přerově v roce 1523, původním jménem Blažek. Vzdělání získával ve školách Jednoty bratrské, mimo jiné právě v Prostějově. Od roku 1540 tu pobýval u kněze Martina Michalce, u kterého se jakožto pomocník připravoval na svou plánovanou kariéru kněze. Běžnou praxí v 16. století bylo, že absolventi základních škol odjížděli z Čech za dalším studiem do zahraničí. Blahoslav se vydal do saského Wittenbergu, kde se setkal s Martinem Lutherem. Po svém návratu z Německa pobýval Blahoslav opět v Prostějově, kde učil na zdejší bratrské škole. Následovně se, jakožto nově jmenovaný biskup Jednoty bratrské, uchýlil do Ivančic, kde pod ochranou Karla staršího ze Žerotína působil jako písař Jednoty bratrské a také redigoval šamotulský a ivančický kancionál.

V již zmíněném spisu *Filipika proti misomusům* (1567) se zastává vzdělání, které je podle něj absolutně nutnou výbavou každého duchovního. Samotné slovo *misomus* je pak nepřítel vzdělání, případně umění. Vzdělání a vzdělávání se může stát špatným, ale jen v případě, že se ocitá ve špatných rukách, jinými slovy: „Příkladně dím, chválíme víno a chválíme i pití neb užívání vína, ale opilství a opilých nechválíme.“

Takto přesvědčen vydává také spoustu textů, které vysvětlují českému čtenáři základy poetiky a rétoriky, nebo například hudby a její terminologie (*Musica to jest Knížka zpěvákům náležitě zprávy v sobě zavírající*, 1558), dále také příručky pedagogické, teologické a jazykové (*Gramatika česká*, 1571).

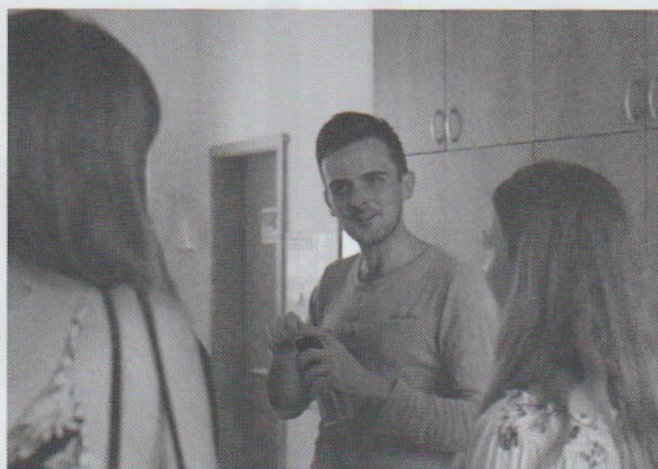
V roce 1564 vydal Jan Blahoslav *Nový zákon novově do češtiny přeložený*, který se stal součástí *Bible kralické* (1579) a nelze vyloučit, že byl dokonce podnětem pro její vznik. Zajímavé je samozřejmě také to, že je tvůrcem slova slabikář, a tak Vás pravděpodobně ani nepřekvapí, že první český slabikář sepsal. Pozoruhodně konkrétní je také informace, že jako první z Čechů nosil brýle.

Ve článku byly použity informace z knihy *Česká literatura od počátků k dnešku* editované Janem Lehárem a z dokumentu z cyklu *Dvaasedmdesát jmen české historie*; oba prameny vřele doporučuji i Vaší pozornosti.

-kapr-

Bakalářská výstava (1) — Smy

Chcete-li vládnout své práci, musíte postarat se o všechny
receptory. Přístup k této roli je složitější...

One man show Jana Mrázka

Kimova raketa

Divadla

„Indonésan přebírá na letišti v Soulu poslední zásilku od chasidského Žida,“ zní poslední věta recitujícího uprchlíka ze Severu. Ten dnes vzbudil asi největší emoce.

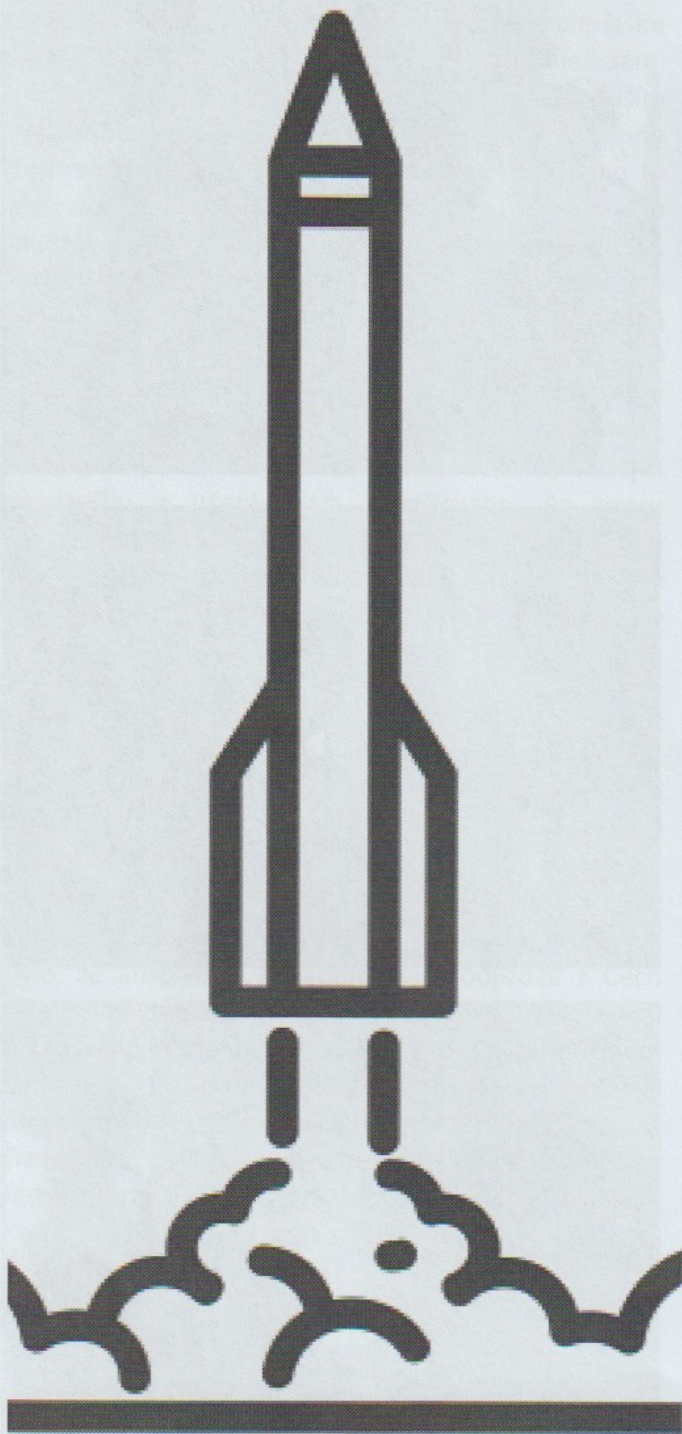
She Ee P' se prý odvolal.

Dalším zajímavým výstupem byl přednes textu „Kdo má větší červený tlačítko“ v podání Kim Dongju Myunga. A ještě zajímavější byla diskuze, protože nikdo z mladých se nechtěl k tomuto tématu vyjadřovat. Skončilo to dvacetiminutovým monologem Vr Za Leeho.

Procitěný přednes básně „Všichni jsme jen tvůrci obsahu“ nám zprostředkoval Mr. Bang a vše zakončil zpěvem. Korejci obecně milují zpěv, K-POP. Slyšel jsem asi dvacet textů od kapely BTS, deset od Twice, G-dragon, Homme 2 AM a dalších. Rozšířeným jevem je uvádět svůj text anglicky, a následně pokračovat jen korejsky. Když se pak chcete s přednášejícím bavit o jeho textu, neumí ani slovo anglicky a vše musíte zvládnout v korejštině za vydatné pomoci překladatelky.

Na divadla jsem se obzvlášť těšil. Bohužel...Děčka většinou naplňovala představy „pančitelek“ o divadle poesie, nebo představení byla rádoby vtipné konverzačky v horším případě nápodoba marvelovských blockbusterů o superhrdinech. Diváci si to jistě užívali, já trpěl. Už jste viděli Deadpoola? A Avengersy? A Jurský park? Já už mockrát.

-mák-

Prostějov mystický — *Sny*

Chcete-li vyložit sen, musíte postupovat jako porotci recitátorů. Přistoupit k němu potichu, aby neutekl...

Dostávám k snídani míchaná vejíčka. Vajíčka jsou míchaná na špeku. Snídani provází krásný ceremoniál, plný radostných a přejících tváří. Ale v tu chvíli vím, že je nebudu moct jíst a že ceremoniál se zhroutí. Protože jsem vegetariánka.

Mně se zdálo, že sedím na víně se svým učitelem na dějiny medií, protože jsem dvakrát za sebou nedala zkoušku. On se jmenuje Cebe. A když jsem jí nedala ani po tom víně, tak jsem spáchala cebevraždu (Cebevraždu?)

V mém snu jsem se prohlížela v zrcadle a najednou mi přistál na hlavě klobouk Radovana Lipuse. Pak jsem ho potkala a on řekl, že si ho můžu nechat.

Zdálo se mi, že zkouším divadlo.

Dlouhé bílé plátno, okolo něhož sedělo strašně lidí, kteří všichni malovali štětkou a zpívali: „Vymýšlíme mrtvolu / do našeho praporu.“

Čekám na nádraží na tu partu, co má přijít, vlak už tam je a oni pořád nejdou. Víím, že tam máme být včas. A já přemýšlím o tom, jestli mám nastoupit a nějak to tam vyřešit bez nich, nebo nechat ten vlak ujet a počkat, až dojdou.

Zdál se mi odpolední sen. Bylo to krásný. Stavělo se tam spoustu věcí, lidé se tam potkávali... Ale už jsem ho zapomněl.

Byla tam velká společnost lidí a já věděla, že všechny ty osoby jsem já. Stala se nějaká nehoda a plynulo to dál a já ležela na zemi a řekla nějakému svému dalšímu já, podívej se mi na břicho, jestli tam něco mám? A ten druhý se začal tvářit strašně vyděšeně. Tak jsem se tam podívala a byla tam obrovská díra a všude krev. Ostatní zpanikařili a já si řekla: „Aha, tak dobrý, no.“ A pak to pokračovalo normálně dál a byl to vlastně strašně příjemný sen.

-jam-

Proměna dne!

Kateřina (22)

Co ví Vít

Že u Vašuta to letos bude poloviční, protože nám ho zakryli přístrojem a navíc se ho slečna nad ním snaží chytit od kravaty.

Že u Vašuta to letos bude poloviční, protože málokdo má potřebnou odvahu a odhodlání nechat se zapsat do systému a stát se součástí společenství Vašutského.

Že mladého divadelníka, který si ukousne příliš velké sousto, je nejlepší smažit ve vlastní šťávě.

Že když takový mladý divadelník leží na zemi, rádi si do něj kopnou i diváci, kteří jako zázrakem nabudou odvahy.

Že redaktor Honza umí skvěle předstírat radost z toho, že se k němu naválí dvacet lidí a všichni si chtějí hodit kostkou a on pak všem musí umlýt kafe.

Že Verča Holcová si přisedla k Vojtovi Bártovi a řekla mu: „Něco od tebe potřebuju. „Když na nich spočinuly dotěrné zraky ostatních návštěvníků restauračního zařízení, řekla: „Pojďme jinam.“

Že šlo pravděpodobně o granty.

-vím-

Odpovědi na záludné otázky

BĚTKA alias Bapu

Kdo je tvůj oblíbený porotce a proč?

Bětčin oblíbený porotce je Lipus, protože má dobré citáty dne, taky je elegantní a bělovlasej.

ROMANKA z ubytování

Co nepředvídatelného se ti dneska stalo?

Dnes přijeli neočekávaní hosti, ale měli přijet zítra, ale jsou tu o den dřív... A při tom jsou tak příjemný.

TOMÍK

O čem sníš, když při divadlech spíš?

Sním o kvalitní klimatizaci a pohodlných sedadlech s opěrátky na hlavu, do kterých se člověk může opřít, a idálně o šumu mezi diváky, při kterém člověk může chrápat a není to slyšet.

HOSTESKA EM?

Kdo je podle tebe Martin Kuncil?

Asi čtyřicet let, střední postava, silnější, bez vlasů, má docela žlutý zuby od kouře, cigaretu má za uchem.

Nočníček

Redakční zoufalství:

Mačkáme z hovna pomeranč.

Jak se jmenuje ten Fuck?

-Libor.

Na nočníček musíš vyjít mezi lidi.

A když už to mám přečtený, jak se pozná, že to mám přečtený?

Máte ještě někdo něco?

-Smutek.

Je paní Anička na tripu, nebo tak skáče přirozeně?

Nočníček už se nahrává.

-Ještě není plnej.

Omluvy

Monika se omlouvá Bětce za to, že v předchozím čísle zkomolila její přezdívku z Bapu na Babu. Bětka žádnou babu nemá a na hoňku nehraje.

Vítkův notebook se omlouvá za to, že mu vypadává baterka.

Kun Cl se omlouvá redaktorce Kateřině za to, že její redakční přezdívku z -kapr- transformoval na -kapřík-, přičemž dobře ví, že Kateřina je ale sakra velká ryba.

Kateřina

Reklamace:

Jakože země není placatá

jakože mi fakt není čtyřicet

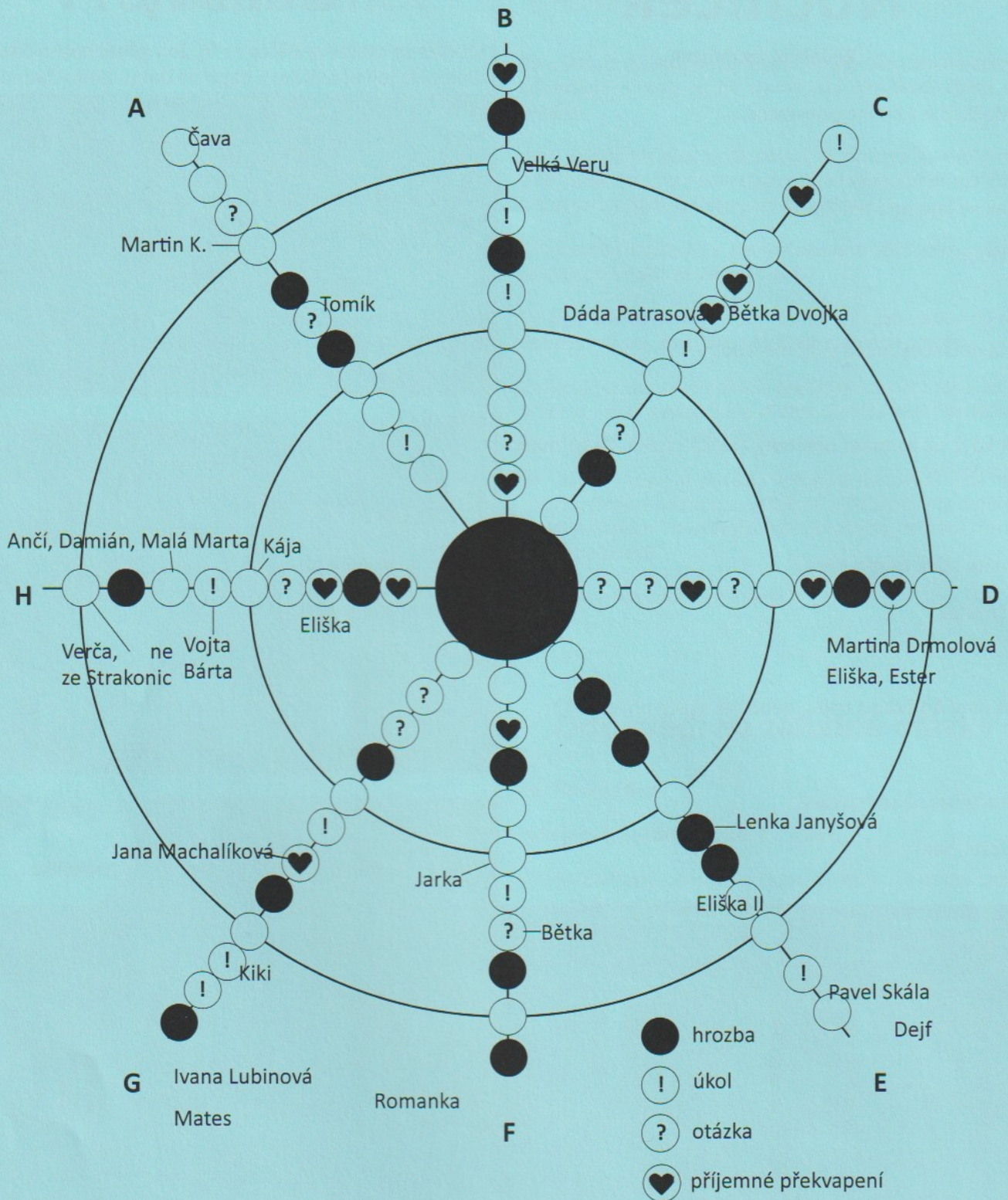
jakože fakt nejsem kouřící plešatej tlustoch!

... a stejně vám tady fotku vašeho psa neotisknu!

-mák-

lakmusový papírek Boba pacholíka...

JIRKO, NEZLOB SE

Redakce 61. Wolkerova Prostějova 2018:

Jitka Hejlová -jita-; Martin Kuncl -mák-; Vít Malota -vím-; Jan Mrázek -jam-;
 Monika Němečková -mon-; Kateřina Prášilová -kapr-; Bob Pacholík, Marek Gerhard -foto-
 Neprošlo jazykovou korekturou.

Vydává NIPOS ARTAMA